

Ачыкъ сёлешу

Казбек КОКОВ:

Адамларыбызны оюмларын ала бла ма быллай тюзюнлей байламлыкны кезицюнде бютюн бек билесе

КЪМР-ни Башчысы Казбек Коков жашыл адылда тюзюнлей эфирде республиканы инсанлары суоруларна жууалпа бергени тереге бурулганды. Хар замандача, суорулар алгандан берирге онг болганды. Ыйыкны ичинде «сези ызын» телефон номери эмда МАХ миллет мессенджерде «glavakbrline_bot» чат-бот ишленгенди.

Тюбешуино «Россия-24», «1 - КВР» телеканалда, «Россейни радиосу» (101.8 FM), «КЪМР-ни радиосу» (99.5 FM) эмда регионну оюучусуна бла аны Администрациясыны ВКонтакте социал сетде беттеринде тюзюнлей эфирде кертюзгенди.

Аны Баспан Сойдимов бла Тиланы Алина бардыргандыла.

ВЛАСТЫНЫ АНЫКЪЫЛЫГЫ Тюбешуино ача, Казбек Валерьевич властыны ачыкълыгыны, жамат бла байламлыкны колчюлеуно кюсперинден айтканды.

Республиканы жаматуы бла байламлыкны жорютоуну амаллары кендюле, болсада адамларыбызны жарсырууну, кыйыгъларын ма быллай тюзюнлей эфирни кезиюнде бютюнда халарлы болса, -дегенди ол.

Республиканы айнашуну юсюнден айта, Казбек Коков битеу социал жумушда толтурулганын чертгенди, бир-бир бөлөмюлдө артыгы бла окчуна. Келир жылы бюджетти 74 миллиард сомга жеттенин, социал жумушдагы баш магына берилгенди да айтканды республиканы оюучусу. «Келир жылга ышануучусузда кызыгыт. Бизге салынган битеу борчланы толтурулгубузга ишкесиме. Анга республиканы иш келипо халкы себеглик этерикчи», - деп кышканды.

УЖЕТИШМИЛЕГЕ - ИГИ БАГЪА Биринчи соруу Россейни Президенти Владимир Путин бла тюбешуино юсюнден болганды.

Казбек Валерьевич кызыралны башчысына республиканы не жаны бла да болушлук этилгенин кочун ырызакълыгын айтканды. Президент Къабарты-Малкърны жетишмелерине иги багъа бергенди. Тюбешуино ача суу бла жалчытуу, жашуу журт-комунан сфераны болуу да оюспондире. Анда этиген тилекке бла байламлы правительствогга буйрукла берилгенди.

ЭНЧИ АСКЕР ОПЕРАЦИЯ Эфирни кезиюнде энчи аскер операцияны кышкышханалга бла алыны койорлерине, аны ветеранларна болушчуну суорулары кел болганды. Сэге, «Боевое братство» битеуерсюе организацияны Прохладна районда «Победа куётис в тылу» бөлөмюно келечилери фронтда аскерчилени кюркюузуз-лукъларына аула эшерге керекле жетмегенлери билдиргенди. Казбек Коков тилекни бюгюн окуна толтурууга сиз бергенди.

Республиканы оюучусу СВО-гга болушлук система халда этилгенин айтты, жанадурулук эм волонтер иш бла кюрошгенде ырызакълыгын билдиргенди. Жуюук конюледе уа жанадурулук жюкно ашыгырга белгиленди.

Казбек Коков кеси да фронтка кел берганды, республикадан жаш адамла бла тюбешгенди.

«Жашларыбызга адамла кесирине ырызакълыгына бла болушлук ала, чомартлык жюроклеринден келеди. СВО башлангандан кезиуде ырыскы-техника бла байламлы тилекке болган эселе, бюгюн бу суорула тамамланганды. Жашларыбызга жуюуклары, койорлери кочун кыйыгырадыла, алагга салам беририми тилеючюнде. Ала керти батырдыла, эр кишиледиле», -дегенди ол.

ЭП ЮЮК Сорууладан биринчи эгеледе ветераннар службаны ишлери жангыртуу бла байламлы болганды. Казбек Валерьевич бюгюнюнде малчылык айнагынын, жаш адамла мюлкюле тутарга сюйгөнлери белгилеп, битеу алагда да ветераннар жерле кузарга мурат болганын айтканды.

Бюгюнюнде Къабарты-Малкърда эл мюлк бютюнда айнагыан сферда эл жетишмелеринде, малчылыкда жарашаруучу промюшленестыда да бардыла. Анга кадрланы хазырлауу юсюнден да барганды сёз. Казбек Валерьевич бу суорула Къабарты-Малкър аграр университетни жери улуу болганын чертгенди.

Юк-тёрт жыл мындан алгга эл мюлк усталмакълыгга сурам артык кузарга мурат болганын айтканды.

Алай бла файдала 2026 жылда 1,064 миллиард сомга, 2027 жылда уа 277 миллион сомга кюбейтилгенди, 2028 жылда уа ёлчеме энтта тергелгенди. Налогла бла андан тышында файдала келир жыл 206,4 миллион сомга кюбейтилгенди. Федерал ардан кельсюз берилген аханы ёлчеме 857,8 миллион сомга ёдюрюлгенди (келир жыл). Ол а федерал субсидияла

адамла жерде ишлерге сюйгөнлери бек кызыандыргы, -дегенди.

ЖЮПЛА Тюзюнлей эфирни кезиюнде шархарада бла эпледе жолланы болмулары юсюнден кел кер айттылганды. Ол санда терек бачачыланы биригулеринде жолланы тапандырууну юсюнден тилегенди. Казбек Коков аланы кюбюсюнде адамла дайым да жашаганын белгилеп, инфраструктураны игилендирге кереклигин айтканды.

«Жашуу этерге инфраструктура» миллет проектин жумушларын бийик даражада толтурууга ючюн а Къабарты-Малкър «Золотой котак» сауугага ючюно кер тийишли болганды.

Казбек Коков Жол фонд финансла бла жалчытылганын, 2026 жылда ишленирге эм жангыртууга эмда Къабарты-Малкър «Золотой котак» сауугага ючюно кер тийишли болганды.

Казбек Коков Жол фонд финансла бла жалчытылганын, 2026 жылда ишленирге эм жангыртууга эмда Къабарты-Малкър «Золотой котак» сауугага ючюно кер тийишли болганды.

ЭДЕ ТУТУ Сёз кыраноушлара Кабард эм Курбаты Карданоушлары атарын ёмбаток этиуно юсюнден да барганды.

Республиканы оюучусу шулоадан бирине аланы атарын берирге белгиленгенин, эгертине салну суоруу уа сюзерге кереклигин айтканды.

САУЛУК САКЪЛАУ Саулык саклау жаны бла суорула буйыл аз болгандыла. Ол а бу сферга ёлчонгон эс бла байламлыды. Нальчикке Шимал-Кавказ федерал округда эм уллу полклинника, Республикалык клиника больницяда терек медицина болушлукну шендою бөлөмю ачыгъландыла, элде амбулаторияла ишлетиери эм жангыртыдыла, медицина транспорт, керекли оборудовани бериледи. Бийик технологиялы медицина болушлукну кесимюнде алырга онгла бардыла.

Алай окюлогилерди кыйыналгана лагга кесирине башка регионда болушлукну айтканды.

ТЫРНЫАУЗДА ЫРХЫ Тырныаузда буйыл августда ыркы тюшгенден сора, шахарга улуу халда салынганды. Шахарчыладан келген видео да Гирожан сууда ырканы тыйгъан лотжону тазалауу эм колчюлендиюно юсюнден болганды. Суоруу берилеуе уа Казбек Коковка табигатт хата тюшгенде, ол шахарчыла бла бирге болганы, кыска заманын ичиде болушлук этилгени ючюн ырызакъларын айтканды.

Казбек Валерьевич айтканыча, геофизика жаны бла федерал эм регион експерте бла кенешти, ырканы тыйгъан лотжону кенгертуу эм кочуу жаны бла амалла оюспондире. Болсада проектин кыска заманын ичиде толтурууга онг жокуду, ол себептен ызын тазалау, жапарын кочуу мадарла этиледиле.

КИР-КИЧКИН КЕТЕРИУ Эфирни кезиюнде «Экологистиканы» ишине таргыула битеу районладан келгенди. Казбек Коков, кылагъан кулгъанланы чыгаргандан компанияны ишине кемчиликлерин юсюнден айтты, жер-жерде багуу кетерилмегени ючюн кемчилик тилегенди. Ол билдиргенине, суруну тамамлау жаны бла оператив штаб курылганды.

Кемчиликни кыска заманын ичиде тамаларга сёз берме, жыйынгандан кир-кичтик кетерилгенди. Ызы бла уа зоналык чеклеринде тийишли оюула чыгарылкыдыла, -дегенди ол.

Ахыры 2-чи беттеди.

«Къабарты-Малкър Республиканы сыйлы къутхаруучусу» деген ат атауну юсюнден Къабарты-Малкър Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

Халкыны бла жер-жерлени кыйын болушладан къоруулауу, авария-къутхаруу ишлени кураууга эмда аланы бардыраууга улуу кыйын салганын эмда кел жылланы бет жарыккы урунганлары ючюн «Къабарты-Малкър Республиканы сыйлы къутхаруучусу» деген ат атарга АХКЕСЕКЛАНЫ Жамени жашы Адабийеге – Россейни МЧС-ини Эпбурда бийик

тау излеу-къутхаруу отрядыны (Россейни МЧС-ини Шимал-Кавказ регион излеу-къутхаруу отрядыны бөлөмюно) 1-чи классы къутхаруучусуна, ШОКУЕВ Асланби Хусеновичге – «Къабарты-Малкърны оттошуге къажу-къутхаруу службасы» кызырал учурдженинот от ёнчюлтоуну курауу жаны бла бөлөмюно оператив аюкурыйине.

Къабарты-Малкър Республиканы Башчысы
Нальчик шахар, 2025 жылны 18 декабри, №138-УТ

Къырал жумушла

Жашырын урунганланы санын азайтынуу амалларын сюзюгенди

КЪМР-ни Башчысы Казбек Коков Шимал Кавказда жашырын урунганланы санын азайтуу эмда уруну халланы туура этиу жаны бла ведомствола аралы комиссияны жыйылууна кышканды.

Жыйылуу Россей Федерацияны Президентини Шимал-Кавказ федерал округда толу эркинлик келечиси Юрий Чайканы башчылыгында видеоконференция халда бардырылганды. Анда жашырын ишленгени азайтуу жаны бла мадарланы 2025-2027 жылга жарашырылганды планна толтуруу не халда болганына кызылганды. СКФО-ну субъектеринде иш хакыны замандан тилемей, борчла жыйыуга къажуу кюрсини эселлери да оюспондире.

Кенешге кышкышхананы аларында селеше, Юрий Чайка кызыралны башчалары уруну халла кызыл къуралгъларына эмда МЭД-сыны ОКФОР-да Баш къалай сакъланганына дайым уллу эс бурганлары, аланы баш магыналы ишледен бирлерине санагъларын айырт айтканды.

«Аны тийишлени толтуруу инсанларыны социал ырахатлыклары эмда жашуу кызыллыклары бла да тюзюнлей байламлыды. Анга уа Россей Федерацияны Президенти Владимир Путинге 19 декабрде жамуат бла тюзюнлей селешуно жиберилген тилекке

бла тарыгыула да шагъа атыкъ этегиле», -дегенди поспер.

Жыйылууга Уруну эмда иш бла жалчытуу жаны бла федерал службаны тамата Михаил Иванов, РФ-ни МЭД-сыны ОКФОР-да Баш управленисны начальни Сергей Бачурин, округну субъектерини башчалары да кышкышханала.

Къабарты-Малкърда Ведомствола аралы правительстволу комиссия уруну халла ачык болуптура этиу, иш хакъ тилемей жыйылуу борчну азайтуу эмда пенсияны чыгаргга аз кылагъан инсанланы уруну эркинликлери куруулауу ишледен бирлерине санагъларын айырт айтканды.

да бөлөмлери бардыла. Быйлыны 1 октябрине 6046 адам уруну халланы жарашдырмай ишленгени ачыкъланганды. Аладан 5772 иши ачык халда урунча мадар этилгенди. Энди ала къырал берген онгланы хайырланлыктыдыла, ол санда арууган кезиулеринде, болжалы сопурга чыкъгъанларында да ахадан къуулык кюспондире.

Кенешти эселлери кере, тийишли буйрукла берилгенди, деп билдиргенди КЪМР-ни Башчысына бла Правительствосууну пресс-службасында.

ТЕКУЛЛАНЫ Хауа хазырлаганды.

Ысанлау

Ал кёрюмюлене чыгъаргандыла

КЪМР-ни Башчысы Казбек Коков бошала тургъан жылны ал кёрюмюлене чыгъарар муратда республиканы предпринимательлери бла тюбешгенди. Аны юсюнден «Аны тийишлени хална-налында билдиргенди.

«Бизне бла кюрошгенде Къабарты-Малкърны экономикасын айнаштыууа къошумчулук этгенлери ючюн ырызакълыгымы билдиргенди. Ала къураганды предпрятияла промюшленестыда, эл мюлкке, курулушда, туризмде, са-

тыу-апууда, жумушланы тамаларга, жаматуны аш бла жалчытууда эм башка бөлөмде кел жылланы ичиде республиканы макрокэкономиканы кёрюмюлене ала ала кызылганды кёрюмюлене бардыла.

Аны бла бирге, республикалык бюджеди ёлчеме ёсөп барганы сайын, социал соруланы тамаларга да онг чыгъды. Кызырал ишлери урунганланы иш хакълары кюспондире, саусуланы лыгота халда дарманла бла жалчытыруу онг чыгъ-

ады эм башка жумушда да тамамландыла.

Дагъда бизни республиканы предпринимательлери энчи аскер операцияга кышкышханалагга эм аланы юйорлерине дайым болушлук этедиле. Саулайда ала жанадурулук ишден артка тумайдыла, ол а бизни барыбызны да Хорамгъа иги къошумчулугуубузду.

Ийанамга, биринчи, республиканы аллында тургъан борчланы толтурулгубузгга», - деп чертгенди регионну оюучусу.

Мадар

Эм башында — ышанкылылык эмда къоркюусулук

«Жашуу этерча инфраструктура» миллет проекте кере, «Новоавловск-Пролетарий-Моздок» автомобиль жолда транспортну жорютоуне чырмау этмес ючюн ишленгенг келюрге тынгылы ремонт этиле турады.

Ол объектини магынасы уллу; республиканы Ставрополь жолда бла байлаштыдырады. Аны узунуугу 224 метри. Кеси да «Солдат-

ская» темир жол станцияга олтеди. Кюн сайын аны бла адамла, жок ташуучу машинала да кыстыауу койордоле.

Жюгюрюлде жолчула жангыртуу ишлени кыстыауу бардыра турдыла, керекли материалла да келтириледиле.

Проекте кере, кюспондире баш кыстыауу жангыртылдыкты, жанларына шендоюу ышангылы бу-

руула тартылкыдыла, суу жыйылмазча мадарла да этилликди. Битеу этилген жумушда да шендоюу мадарлага келишкенде эмда ышанкылылыкны жалчытууга бурулдула.

Жангыртуу ишлени 2026 жылны ахырына бардыра белгиленди, деп билдиргенди КЪМР-ни Башчысыны телеграм-каналында.

Бюджетни ёлчеме изи да ёсгенди

КЪМР-ни Парламентини кюз арты сессияда ахыр жыйылуунда да депутатлар республиканы 2026 жылда бла 2027-2028 план кезиуде бюджетин энчин эм ахыр окчулууга кызылганды, айтылууу жер халда, билим берии, жок мюлк бла байламлы республиканы законлары проектерине кырагъландыла.

Кенешини законла чыгаруучу органын башчысы Татьяна Егорова бардырганды. Жыйылууу ахырында ол Парламентни 2025 жылда ишине эселлери бла шагъары этгенди.

КЕЛИР ЮЧ ЖЫЛДА Финанса бла байламлы суорула аспам болганды. Бюджетинде 2026 жылда эм 2027-2028 план кезиуде КЪМР-ни бюджетини проектин кырагъланды. Финанса министр Елена Лису билдиргенди, биринчи окчулууда сюзюлгенден сора, документ регионна башчысы эмда правительство бла бирге тийилтип, анга тозутилуу этилгенди.

Алай бла файдала 2026 жылда 1,064 миллиард сомга, 2027 жылда уа 277 миллион сомга кюбейтилгенди, 2028 жылда уа ёлчеме энтта тергелгенди. Налогла бла андан тышында файдала келир жыл 206,4 миллион сомга кюбейтилгенди. Федерал ардан кельсюз берилген аханы ёлчеме 857,8 миллион сомга ёдюрюлгенди (келир жыл). Ол а федерал субсидияла

транспортну жангыртууга да бөлөмде финансла - келир жыл субсидиялы ёлчеме 87 миллион сом болушлукду.

Къыранчланы юсперинден айтканды, анга федерал бюджеттен бөлөнгөн транспорт кышкыладыла, жер-жерли бюджетлеге берилген транспортте да тохташдырылдыла, башка тозутилуу бардыла.

Елена Лису айтканыча, отлукъга акцияла кюбейтилгени бла байламлы Жол фонду кыранчлары 167,8 миллионга кюбейтилгенди. Докладчы билим берииуде, спортда, саулык саклауда, башка бөлөмде тамаларга белгиленген жумушланы толтурууга финансла кыйылыгын билдиргенди.

Сёзге, билим берииуде аны ёлчеме 20,2 миллионга ёсгенди, ол санда ёкюс эм къарар адамлары болмагъан сайбанын жашуу журтта бла жалчытуу суорууну тиритилуу.

РФ-ни субъектерине пассажир

Ол санда жолланы тапандырууга, гиче агробизнесге болушлукка, саулык саклауу биринчи бөлөмюно тынгылы тапандырууга эм башка жумушлагга берилди, ол санда Тырныаузда сууну тазалауу объектин ишлетиуге да бардыла субсидияла.

Ахыры 2-чи беттеди.

Газеттеге бла журналлагга жазылууга депутатла да юлюшлерин къошхандыла

2 бет

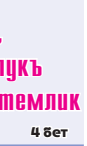
«Сёз хазнабыз уллуу эмда байды»

3 бет

Кёзден кетгенликте, эсден кетмегенди

3 бет

Къууанч, махтаулук эмда ёхтемлик

4 бет

Казбек КОКОВ: Адамларыбызны оюмларын ала б ма быллай тюзюнлей байламлыкны кезичуонде бютюн бек билесе

Ахыры. Аллы 1-чи беттеди.

ТЮРЛО-ТЮРЛОЮ СОРУЛУ

Соруулан кёбюсю пассажи транспорт б
байламлы болгандыла, ол санда Төрнөуауда, Терекде, Акъ-
Суйда. Дагыда жер-жерде адамла суу б
кыйналганларны юсюнден да билдиргенде.

Эфирни кезиунде туризм, кызыкбайлыкны жан-
объекттерини, «Наличк курортну жангыртуу, санаторийлени талландыруу юсюнден да айтылганды.

Дагыда кеп кытны юйлени, алачы арбаларын жангыртуу, сабиюне ойнара майдана, спорт б
ла жорешча жерле курууну юсюнден тилекте да белгенде.

Дагыда Наличкде тереклени кесип, шаар бир кесектен таш, джунглиге ушарынын да айтылганды. Алай Казбек Коков оом терек болганын белгилегенди: «Наличкде жылгыз бек аздан минг терек салынады.

Аны б
бирге питомник курабыла, ол а терекчиле б
ла кесибени, башка регионданы да жалгытырга ои берилдик», - дегенди.

Алтыжыллык Елмезланы Тимур а эфирин ботонда жарык этгенди. Ол аскер офицер болганын, аны аты Артемд, кеси да Кишиликни орденни б
ла саугаланганын айтып, аны б
ла тубереге болушуга тилегенди.

Ахырында Казбек Коков эфирге кытышканлагы барысына да ыразылыгын ширге заман тапканын б
ла кыялганын, нелерини, туудуклары юсюнден сорууганды. Ол заманы да эсе да, эртенликде алгарах туруп, 40-45 минутну жану жюрюрге сев бергенди, туудуклары аны жашууну магынасы болганыларын да айтылды. Жаны жылгыз а ююнде, жуукларынын арасында туберижди. «1 январьда эртенликке ишег келимиз», - деп кошканды. Алай б
ла КъМР-ни Башчы-

сы б
ла тюзюнлей эфир эки сагыт барганды. Аны бардыгына билдиргенерича, битеу да бирге республиканы оюучусуна мингте жууук соруу келгенди. Казбек Коков алачы тинти жаны б
ла оператив штаб курапганын, соруула барысы б
ла жоглиени талландырырга, пассажир транспорту алышырга, авариейсени кенгертирге белленгенди.

Ахырында Казбек Коков эфирге кытышканлагы барысына да ыразылыгын ширге заман тапканын б
ла кыялганын, нелерини, туудуклары юсюнден сорууганды. Ол заманы да эсе да, эртенликде алгарах туруп, 40-45 минутну жану жюрюрге сев бергенди, туудуклары аны жашууну магынасы болганыларын да айтылды. Жаны жылгыз а ююнде, жуукларынын арасында туберижди. «1 январьда эртенликке ишег келимиз», - деп кошканды. Алай б
ла КъМР-ни Башчы-

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Тубешу

Республиканы юлгюсюн алганла асламдыла

КъМР-ни Башчысы Казбек Коков **Наличкде Жаш тёлнюо ююнде «Жигитлени тёлнюер» республикалы патриот проекте кытышканды эмда алачы насихатчылары, кызуучула б
ла тубешкенди.**

Алачы алгышчала, регион оюучусу инсанлык жуупалыклары, Ата жург да ырахатлык болуруна кыайгырганлары эмда аныг коллоштерин кошканды кенч жорек ыразылыгын билдиргенди.

«Дагыда ата-аналаргызга сизни быллай аламан адамла болуп ёсдоргенери ючюн, эчки аскер операциягыга кытышканды, кыралыкны сейрилерин кыруулай турган кырандарыгызга б
ла эгелеригизге да эчки ыспас этерге союме. Ма аламанда махтумушуну б
ла кишилик терелерин кертчилени, инсанлык эмда аскер борларын бет жарыкчы толтурууну коллосюн кергозттен-

не дайым кёз-кылак болуп турууду, алагыз усталык савиларга болушуду, эсе б
ла а кадрланы тизмесине кышууду. Кеп да бармай ол кыралны айырмалы проекттерини санын киргенди эмда аны башка субъекттеде да хайырланууну тийишли кергенди.

Проекте Жаш тёлнюо ишлери жаны б
ла федерал агентство «Росмолодёжь. Гранты» программаны юсю б
ла себеплик этеди. Бюджеттик ои «Биринчилени атламын» «Биринчилени биригюню майданларында жашауда бардырылады, аныг кышуулган регионланы саны 7-ден 17-ге дери өсгенди, деп билдиргенди КъМР-ни Башчысы б
ла Правительствоуну пресслужбасынаны.

СОСИЛЛАНЫ Галина хазырлаганды.

Кенгеш

Битеу оноула инсанларыбызны жашауларын изилендириуге бурулуңдула

КъМР-ни Правительствоуну Председатели Мусулканы Алий бардыргын кезиунде регионну социал эмда экономика бөлүмдери б
ла байламлы бир неча проекте кыралганды.

Республиканы «Шендюко эмда маданият байламлы кырууну оюунун келишимини проекттин Президентке дурса кергенди. Аны хайырандан бир неча бөлүмде ардуу байламлыканы кенгертирге онгла чыгарыканды.

Чагыр кышуулмагзан («энергетикле») суулагы регионну жанандан кырал контроль бардыруу жаны б
ла болум кыбыл этилгенди. Аны б
ла эчки сабиюлеге эмда акылбалык болмаганыла алай суулануу сатууга контроль кюлендирдик.

Кырандан келген жангы субсидияланы эсе алып, «Энергоэффективност эмда энергетиканы айналы» кырал программаны жангандан тийиштергенди. Ача кек отлук кыуиган инфраструктураны айналытууга мада льготалагы тийишли болган инсанланы

юйлерине газ тартуу ишлеге (социал газификация) жибердиклики.

Келир жылда биринчи январьдан башлап, пенсиялагы региондан кыошак ача тёлү борчла пенсия эмда социал Фондга берилгени себепли, КъМР-ни Правительствоуну алгын кыбыл этилген талай бегими кючлерин тас эткенди.

Эчки аскер операцияны ветеранлары эмда инсанланы федерал законодательство б
ла белгиленген талай жуумуна социал контракт алачы келдеринде кыралдан социал болушук алуу онгланы кенгертен закону проект жарашдырылганды.

Росейни Финанса министрствосуну излемлерне тийишлиликде, КъМР-де Битеулю медицина страховене Фонду бюджетин толтурууга онуу этти жуумула б
ла байламлы торленуле да киририлгенди.

УБАШЛАНЫ Мурат.

Бюджетни ёлчөмү иги да ёсгөңгү

Ахыры. Аллы 1-чи беттеди.

Саулуук сакылауда уа кыошак халда 63 миллион сом бөлүнеди, ол санда льготалары болганыла б
ла жалчытууга берилген ача 16,3 миллионга кёбөйлөдү, аз тобонен кыйын ауруудан кыйналганлары саулукларына жаруу ашууга 8,9 миллион сомга аслам берилдикли.

Келир жыл Транспорт эм жол молк министрствогы бөлүнгөн ачагыга 945 миллион сом кыошулады. Бу ачагы жолланы б
ла жоглиени талландырырга, пассажир транспорту алышырга, авариейсени кенгертирге белленгенди.

Ахырында Казбек Коков эфирге кытышканлагы барысына да ыразылыгын ширге заман тапканын б
ла кыялганын, нелерини, туудуклары юсюнден сорууганды. Ол заманы да эсе да, эртенликде алгарах туруп, 40-45 минутну жану жюрюрге сев бергенди, туудуклары аны жашууну магынасы болганыларын да айтылды. Жаны жылгыз а ююнде, жуукларынын арасында туберижди. «1 январьда эртенликке ишег келимиз», - деп кошканды. Алай б
ла КъМР-ни Башчы-

Бюджет б
ла байламлы законпроект комитетледе, жамуат тынгуула эмда биринчи окуулуда тынгылы союлгени б
ла байламлы, депутатланы докладыга соруулары, эсегертилеру болмагандыла.

Бюджет, наллага эм финанс рынок жаны б
ла комитети Башчысы Михаил Абрашов айтканды, эчки окуулугуна сейрилер болган органдан документе 13 тюзюте келгенди, аладан 8-си кыбыл кергозлөнгө.

Алай б
ла 2026 жылда б
ла 2027-2028 план кезиде республикалы бюджетни эчкини эм ахыргы окуулуда кыбыл кергозлөнгө.

Аны б
ла байламлы республиканы бир-бир законодательны актылары кючери болжалы халда бекиткенданыла, алачы арасында кырал гражданды кулукту эти, кырал кулукланы, Парламенти депутатын статусуну юсюнден эм башкала.

ТЮЗЕТИЛЕ

Жыйылуда быйлыны бюджетине тюзютеме да сюзкөлөнгөди. Елена Лису айтканды, ала коллодандан эм алачы тынгуула тошгон фидандалы ёлчөми эсге алынып хазырланганды.

Бюджетни фидала бөлүмю 66,8 миллиард сомга дери кёбөйлөдү «кыбыл кергозлөнгө уа, 62,192 миллиард сом болганды. Аны б
ла байламлы кыранча да 71,5 миллиард сом тентли болгандыла - алгын а 65,5 миллиард сом. Быйлыны бюджетни 4,696 миллиард сом дефицит б
ла кыралды.

МЕДИЦИНА

Борчул халда медицина страхованыны КъМР-де жер-жерли фондуу келир юч жылгыз бюджетини проектине да кыралганды. Аны Башчысы Зурит Бражнюкова билдиргенди, аны фидандалы б
ла кыранчалы бирге келишдирилгенди эмда 2026 жылда 17 миллиард, 2027 жылда 19 миллиард, 2028 жылда уа 20,6 миллиард сом болушуканды.

ЗАКОНПРОЕКТЕ

Жыйылуда республикалы законланы проектерине да кыралганды. «Айырыланы б
ла референдумланы юсюнден республикалы

ЗАКОНЛАГА ТЮЗЕТИЛЕ КИРИЙУНО ЮСЮНДАН

законлагы тюзютеме кириуйно юсюндан» законпроект эки окуулуда кыбыл этилгенди. Айырыла б
ла байламлы законла федерал излемге келишдирилгенди.

«КъМР-де жарашдыруу судьялары юсюндан» закону 12-чи статьясына тюзютеме кириуйно, законпроект эки окуулуда кыбыл этилгенди. Жамуат кыоркусуулук эм корруцияга кыажуу комитети Башчысы Михаил Криво айтканды, эчки жарашдыруу судьялары аппаратын кураулууну эм ишчилени тизмесин КъМР-ни Правительствоу Судьялары совети б
ла бирге тохтадырылды.

КъМР-ни Жер кодексини 6-чи статьясына тюзютеме уа ол молк жерлени статусун алышууну нызамы б
ла байландыла. Дагыда «Автомобиль жолга эм жолланы ишлети жаны б
ла болуулары бирге келишдирюно юсюндан», «КъМР-де инсанланы кыоруула жаны б
ла болуулары бирге келишдирюно юсюндан», «Билим берюно юсюндан» республиканы законланы проектери эки окуулуда союлгөн, кыбыл кергозлөнгөди.

КъМР-ни Парламентини Сыйлы грамотасыны юсюндан болум тюр-

лендирилгенди. Контроль эм регламент жаны б
ла комитети Башчысы Кансаланы Елена айтканды, законла чыгаруучу органы баш саугасын берюно нызамы торлендириледи. КъМР-ни Парламентини Башчысы ыразылыгына токташтыруу юсюндан бегим кючөн тас эткенди. «Ол 2008 жылдан бери ишлейди, алай эчки аны жангытырга керекди», - дегенди Кансаланы Елена.

БАШЛАМЧЫЛЫК

Депутатла РД-ни Кыргыз Дамасыны кырууна эки федерал законодательный башламчылык эткенди. Биринчи РД-ни Бюджет кодексини 46-чы эм 179-чу статьяларына тюзютеме б
ла байламдыла. Профильни комитети Башчысы Михаил Абрашов айтканды, сев жолда жюрюно жорукларына бууктулукла ючюн салынган тазирлени толусунай регионну бюджетине берюно юсюндан барады. Бюджетинде аны 25 проценти федерал, кыргыз аны уа регион бюджетне тошеди. Дагыда жол фонду ачасыны бир кесегин пассажир транспорту жангыртуу жумушлагы кыоратырга аркилени юсюндан да башламчылык этилгенди.

Эчкини башламчылык «Акылбалык болмаганыла кеслери алларына орамдала айланыуу эм ала этген аманлыклары профилактикасыны юсюндан» федерал закону 14-чи эм 18-чи статьяларына торленуле б
ла байламдыла. Уруну, социал политика, саулук сакылау эм ветеранланы ишлери жаны б
ла комитети Башчысы орунбасары Владимир Безгодко аныгытапканды, эчки сев ёксоз эм кыар адамлары болмаган сабиюлени (4 жылга дери) саулук сакылау учурдендиледа б
лагуно оюунда айтылды.

«Жыйылуда башка соруула да сюзкөлөнгөди, ол санда Парламентти 18-чи статьяларына торленуле б
ла байламдыла. Уруну, социал политика, саулук сакылау эм ветеранланы ишлери жаны б
ла комитети Башчысы орунбасары Владимир Безгодко аныгытапканды, эчки сев ёксоз эм кыар адамлары болмаган сабиюлени (4 жылга дери) саулук сакылау учурдендиледа б
лагуно оюунда айтылды.

«Жыйылуда башка соруула да сюзкөлөнгөди, ол санда Парламентти 18-чи статьяларына торленуле б
ла байламдыла. Уруну, социал политика, саулук сакылау эм ветеранланы ишлери жаны б
ла комитети Башчысы орунбасары Владимир Безгодко аныгытапканды, эчки сев ёксоз эм кыар адамлары болмаган сабиюлени (4 жылга дери) саулук сакылау учурдендиледа б
лагуно оюунда айтылды.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Газеттеге б ла журналлагыга жазылыугыга депутатла да юлгюшлери кыошкандыла

КъМР-ни Парламентинде «Ахшылыкны терегин» битеусейи жандуулукту жуумула бардырылганды.

Биринчилени санында акцияга Парламентини Башчысы Татьяна Егорова кытышканды. Бу жол ол республикалы газетлени

чеклеринде республикалы газетлени б
ла журналланы сабиюле турган интернатлага, улайганыла жашаган эчки юйлеге б
ла акцияга кытышканды юйюлерине болууга ои чыкканына ыразылыгын билдиргенди.

а ол артыкыда магнанылыды, ол себепден акцияга ыразылыкка кытышканды, дегенди спикер. Татьяна Борисовна республикалы газетлени койлоп окуганды, милет тилдери чыкканына аныгыламай эсе да, алагыда да кырагыра

б
ла журналланы «Радуга» реабилитация арга б
ла улайганыла турган эчки юйле сауугалаганды.

Жазылгандан сора, Татьяна Борисовна жандуулук ишини магнанысы юсюндан айтканды журналистлеге. Ол акцияны

— Биз газеттеге болушкан б
ла берге, кыйын жашау болумга тошгөңгө жуу регибизни жуулууну бербиз. Басма органа, ол санда милет тилде чыкканыла, аны тилин сакылауга болушадыла, инсанланы окуруга келгендиредиле. Бюгон

нын айтканды. Ол шендюко технология аныгына б
ла басма органага жангил болмаганын белгилегенди. Басма жамуатын алагы себеплик этерге, жазылырга, окууга чыккыранды. «Мен а кыагытдан окууга союме газетни,

кытапны да. Аны кылыга алгын хычуунду», дегенди спикер.

Бу акцияны юсюндан Парламентини депутаты Исраустановланы Шимал-Кавказ кырал институту ректору Рахиялы Анатолий да айтканды. Ол «Кабардино-Балкарская правда», «Заман» эм «Адыгэ псалъэ» газетлени юйне жаздырган б
ла бирге, алачы вузда да алгынны белгилегенди.

Ана тилин билмеген, сакыламаган халк тоюлу кыралны битеу регионларында да басма органага жаздырылып, алачы сабиюлеге, социал учурдендиледа турганылагы, кызыл жашуу болумга б
лагуно тошгөңгө саугаларга болушуканды.

ТОКЛАНЫ Фатима.

Семинар

Къбарты-Малкъар — таза регионланы санында

Кеп болмай Москвада, Россей Федерацияны Табийгат байлыкыла эмда экология министрствосу кырал, «Россейни суу» коргозоткен регионла бегимлени эсеплени жорланган семинар өтгенди. Анга КъМР-ни табийгат байлыкыла эмда экология министрствосуну орунбасары Валерий Гринев да кытышканды.

Семинарны кезиунде тюрлю-тюрлю тубешуле да болгандыла. Ахырында быйлы кесперин айырмалы кергозоткен регионла белгиленгенди. Алай б
ла, чыгарылан эселеге кере, Къбарты-Малкъар ючюн жерге тийишли болганды.

Къбарты-Малкъарда «Россейни суулары» деген экология акция 2014 жылда апрельден башлап октябрьге дери өтеди. Быйлы аны чеклеринде 400 акция бардырылганды. Ол санда черек жагыланы

1141,66 километрге зыбыр кылаган-кулаганнадан б
ла кир-кипчикден тазалангандыла. Акцияга 240 миңден аслам адам кытышканды. Саулай алып айтканды.

б
ла бирге акция хар адамга да кеси оийн жерини тазалауга ои береден. Айдан сора да, төверге айдан болганын, кыралны суу байлыгын керюме эи аны келир тёлюлеге сакылауга

керекленин жамуатка эсегергенди. «Улуу кёлло болмай, республиканы суу объекттерини болууларын игилени кышуу болушуканды эттенге ыразылыгын билдирге союме. Быйлы огурулу ише хар адам да бек магнанылды. Бириселе кюлю кергозоткен лекция огурулганда, кюлю кергозоткенден, презентация бардыргандан эсе кеп да хайрылды», - деди КъМР-ни табийгат байлыкыла эмда экология министрствосуну Шауаланы Иликс.

«Эсе сала айткы, быйлы регионда акцияга 1,3 миллион волонтер кытышкандыла. Алачы себепликери б
ла черек жагыланы 47 миң километрин тазалауга кюланд келгенди. Ол бытлардиги да кеп болганын да белгилегенди.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

